

КЛЮЧОВЕ ЗАПИТАННЯ

Яким чином сучасні трудові еміграції впливають на економічний розвиток та соціальні зміни в Україні?

Основні поняття, ідеї: трудова еміграція, трудова міграція, проблеми трудової міграції

ЗАВДАННЯ ► Джерела 1–2

★ Опрацюйте статистичні дані про напрямки та обсяги трудової міграції (Джерело 1).

★ Наскільки зменшилася чисельність українського населення в результаті міграційних процесів?

★ Які напрямки міграцій переважають? (Джерело 1)

★ Проаналізуйте таблицю (Джерело 2) та з'ясуйте, люди якого віку і статі, мешканці яких регіонів переважають серед сучасних українських трудових емігрантів? Чому?

► 1. Мовою цифр

Основні напрямки міграцій у 2000 р.

	Число прибулих	Число вибулих
Всі напрямки міграції:	790453	837066
у межах України	736741	736741
внутрішньорегіональна міграція	461880	461880
міжрегіональна міграція	274861	274861
міждержавна міграція	53712	100325
країни СНД	49302	55193
країни Балтії	445	221
країни далекого зарубіжжя	3965	44911

[Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.vuzlib.net/me_kneu/5-6.htm

► 2. Мовою цифр

Трудові мігранти за віковими групами, статтю та місцем проживання до виїзду за кордон, 2005-2008 рр.

	Всього	Жінки	Чоловіки	Міські поселення	Сільська місцевість
Кількість трудових мігрантів, всього, тис. осіб у тому числі за віковими групами % до підсумку	1 476,1	484,8	991,3	803,2	672,9
15-24 роки	15,3	12,0	16,8	13,9	16,8
25-29 роки	14,2	12,3	15,1	13,0	15,6
30-34 роки	15,7	16,6	15,2	16,2	15,1
35-39 роки	14,6	14,2	14,9	15,3	13,9
40-49 роки	29,3	30,2	28,9	29,8	28,7
50-59 роки	10,9	14,7	9,1	11,8	9,9

Зовнішня трудова міграція населення України. — Київ: Державний комітет статистики України, Український Центр Соціальних Реформ. 2009. — С. 29.

ЗАВДАННЯ ► Джерела 3–6

★ Розгляньте карту (Джерело 3) та визначте, у яких регіонах спостерігається особливо високий рівень трудової еміграції і де він дуже низький. Поясніть ці відмінності.

★ Прочитайте фрагменти інтерв'ю з українськими заробітчанами (Джерело 4). Що спонукало цих людей до міграції?

★ Ознайомтеся із результатами досліджень про головні причини трудової міграції (Джерело 5) та опрацюйте карту (Джерело 6) З'ясуйте наступне: а) з яких країн надходять в Україну кошти від трудових мігрантів? б) з яких країн надходить найбільше коштів. Чим це можна пояснити? Яке значення мають ці кошти для соціально-економічної ситуації в нашій країні?

★ Як ви вважаєте, за яких умов кількість трудових мігрантів з України може зменшитись? Що для цього варто зробити?

► 3. Карта

Територіальні відмінності рівня трудової міграції // Зовнішня трудова міграція населення України. Київ: Державний комітет статистики України, Український центр соціальних реформ, 2009. — С. 64.

► 4. Свідчення очевидців

<...> Ну, змушена була поїхати сюда хоч закінчила університет, маю вищу освіту. Але фінансові проблеми тоді були, дочка в мене довгий час хворіла від малечку... Змушена була полишити роботу і так трапилась мені така нагода — одна знайома підійшла до мене і запропонувала, а я якраз була в відпустці, і думала поспробую, поїду... Як наші люди працюють і я поспробую того хліба закордонного...

Інтерв'ю з Ольгою, 1955 р. н., одружена, Варшава 2005 р.; приватний архів Володько В. В.

<...> Ну, перше, що мене спонукало, це те, щоб дати своїм дітям освіту. Моя Галинка поступила, як я вже казала, на юридичний, і треба було платити гроші...

Інтерв'ю з Олександрою, 1967 р.н., одружена, Афіни 2008 р. (Приватний архів Володько В. В. і Ровенчак О. А.)

► 5. Із інформаційного порталу

За деякими оцінками, грошові надходження від мігрантів складають 400 млн доларів щомісячно, тобто 4,8 млрд в рік. Згідно з іншими підрахунками, вони досягають 6 млрд доларів щорічно. Це важливий засіб боротьби з бідністю, поліпшення житлових умов, навчання дітей, накопичення капіталу для заснування власного бізнесу. В той же час трудова міграція має цілий ряд негативних наслідків, серед яких криза сімей, безпритульність дітей, утриманські настрої частини молоді.

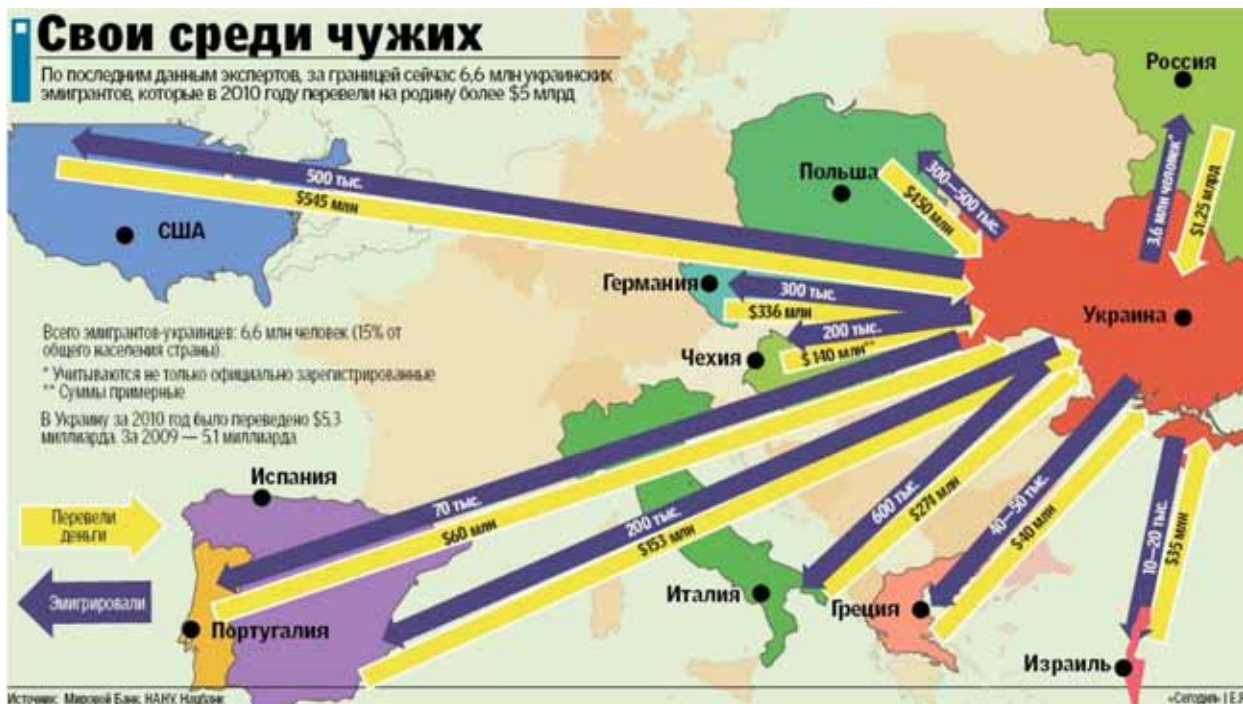
Парламентські слухання «Стан та проблеми правового і соціального статусу сучасної української трудової міграції» 17 листопада 2004 р.

[Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.portal.rada.gov.ua

► 6. Карта

Схема переміщення грошової маси, спричинена міграційними процесами

ЗАВДАННЯ ► Джерела 7-8

★ Розгляньте діаграму (Джерело 7). В яких сферах зайнятості найбільше змогли себе реалізувати українці в Європі? Чим ви поясните такий факт?

★ Ознайомтеся з результатами досліджень про економічний внесок трудових мігрантів у країнах перебування (Джерело 8). Як ви можете оцінити роль мігрантів в економіці цих країн?

► 7. Мовою цифр

Зайнятість емігрантів з України в Європі, в середньому за сферами послуг

► 8. Із інформаційного порталу

Іммігранти в країнах Західної Європи становлять 12–20% від загальної кількості населення. У Східній Європі — від 1,9% 1985 року до 7,5 — 2005 року. Майже 40% офіційних мігрантів прибули до європейських країн у пошуках роботи. Решта — ті, хто звернувся з проханням про притулок, приїхав із метою воз'єднання родини, — згодом теж опиняються на ринку праці. <...> В Іспанії 30% усього приросту ВВП із 1996 по 2006 роки забезпечили іммігранти. Те саме джерело забезпечило половину профіциту іспанського бюджету <...>. Німецькі дослідники підраховали, що іммігрант, який приїхав у країну в 30-річному віці й залишився в ній, збагачує скарбницю на 110 тис. євро. А у Великобританії іммігранти загалом одержали в 1999–2000 роках зі скарбниці 28,8 млрд фунтів стерлінгів, а внесли за той же період 31,2 млрд. Для 36 із 153 країн, що розвиваються, перекази членам сімей емігрантів, які залишилися на батьківщині, перевищують решту різновидів зовнішнього інвестування й фінансування.

Європейська міграція в цифрах та узагальненнях // Європейський простір.
[Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://eu.prostir.ua/library/27090.html>

ЗАВДАННЯ ► Джерела 9–10

- * Уважно розгляньте карикатуру (Джерело 9) та плакат соціальної реклами (Джерело 10). Яку соціальну проблему, зумовлену трудовою міграцією, вони порушують?
- * Як позначається відсутність вдома батьків-заробітчан на становленні особистості їхніх дітей?
- * Які інші негативні наслідки може мати споконвічне бажання заробити більше на чужині?
- * Чи є серед ваших знайомих, друзів, рідних трудові емігранти? Дізнайтеся, як склалася їхня доля.
- * Як діти заробітчан ставляться до того, що їх батьки тривалий час перебувають за межами країни?
- * Чи хотіли б ви бути дитиною батьків-заробітчан? Відповідь обґрунтуйте.

► 9. Карикатура

Карикатури Вадима Шевченка

[Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://kobza.com.ua/content/view/2342/>

► 10. Соціальна реклама

*Соціальна реклама
Міністерства праці
та соціальної політики
і Державної служби
зайнятості
(Світлина з приватного
архіву В.Володько)*

► 11. Свідчення очевидця

...Найбільші три проблеми і загрози в житті і в моєму перебуванні в Італії. Основною проблемою я вважаю розпад сім'ї — якщо на відстані дружина тут, а чоловік там. Я в цьому переконаний, знаю на багатьох прикладах, що сім'ї не витримують цієї відстані, місяців і років. Це є перша і дуже велика проблема, загроза для суспільства, для сімей. Друга проблема, яка виникає — це здоров'я, яке ми повинні шанувати. Не дай Бог не буде здоров'я — не буде праці, не буде нічого. Ну і третя проблема, також важлива — це відсутність роботи. Це саме більше лякає після того, як здоров'я тратиш — тратиш роботу. Якщо не буде роботи — який смисл перебувати за кордоном?»

Інтерв'ю з українцем-заробітчанином записане у м. Неаполь, Італія у 2008 // Іванкова-Стецюк О. Українська трудова міграція в якісному вимірі // На роздоріжжі: Аналітичні матеріали комплексного дослідження процесів української трудової міграції / За ред. І. Маркова. — Львів, 2009. — С. 183.

ЗАВДАННЯ ► Джерела 11–12

★ Прочитайте фрагменти інтерв'ю із заробітчанином (Джерело 11) та текст пісні гурту «Бумбокс» (Джерело 12). Про які проблеми трудових мігрантів у них йдеться?

★ Поміркуйте, як впливає праця за кордоном на фізичний, психоемоційний та матеріальний стан заробітчанин?

★ Висловіть свою думку з приводу того, яку ціну доводиться платити трудовим мігрантам за можливість покращити фінансове становище своєї родини.

► 12. Пісня (фрагмент)

«Вона носила квіти в волоссі»
гурт «Бумбокс», сл. і муз. А. Хливнюк

І раптом все змінилось навколо
Проблеми, ціни, сни сподівання
Роз'їхалися як діти в школу,
Що першим було — стало останнім.
Їй у Варшавські спальні райони,
Йому Москву бетоном залити,
Але кохання у таксофонах
Приречене не довго прожити.
Куди ведуть строкаті дороги?
Чому ви заблукали у світі?
Вас сотні, тисячі, вас мільйони
В Ізраїлі, Канаді, на Криті.
Є спогади про те, як було все.
Надії є на те, як все буде.
Нас доля стрімко течією несе,
Бо ми є не титани, ми люди.

